

Innst. 69 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 2 S (2011–2012)

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Ukraina og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Ukraina, begge av 24. juni 2010

Til Stortinget

Sammendrag

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina ble undertegnet under EFTAs ministermøte i Reykjavik 24. juni 2010.

Hovedmålsettingen med frihandelsavtalen er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid mellom partene. Frihandelsavtalen omfatter handel med varer, handel med tjenester, investeringer, offentlige anskaffelser, immaterielle rettigheter, tvisteløsning og konkurranseregler. Det er også inngått egne avtaler mellom hver av EFTA-statene og Ukraina om handel med landbruksprodukter slik at denne handelen omfattes av frihandelsområdet.

Avtalen sikrer norske eksportører og investorer økt forutsigbarhet og bedre rammebetingelser. For varehandel ble det oppnådd et svært godt resultat som innebærer tollfrihet for alle industrivarer etter en nedtrappingsperiode, med noen mindre unntak. EFTA-statene fikk gjennomslag for ikke-anvendelse av antidumpingtiltak, noe som er prinsipielt viktig for Norge. Videre gir avtalen gode vilkår for norsk eksport av fisk og sjømat. Avtalen inneholder en utviklingsklausul som forplikter partene til å vurdere å oppdatere avtalen innen tre år etter ikrafttredelse i lys av utviklingen innen bærekraftig utvikling og handel.

I og med at frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksavtalen anses som en sak av særlig viktighet, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

Norske næringsinteresser i Ukraina er i første rekke knyttet til telekommunikasjon og norsk eksport av fisk og fiskeprodukter. Ammoniakk er viktigste importvare (24 pst.). Det er ventet at handelen vil øke som en følge av frihandelsavtalen.

Ukraina er et meget viktig marked for norsk fiskeeksport. Det var derfor viktig å få en god avtale for fisk og fiskeprodukter. Forhandlingene for fisk og fiskeprodukter var vanskelige, men det lyktes EFTA å få en god avtale. I hovedsak vil all norsk eksport av fisk og fiskeprodukter til Ukraina ha fri markedsadgang fra 1. januar 2012.

Ukraina er viktig for Norges interesser i handel med tjenester. Den viktigste enkeltsektoren i Ukraina er telekommunikasjonstjenester, men også andre sektorer som forretningstjenester, inkludert data- og datarelaterte tjenester, skipsfartstjenester og forsikringstjenester er viktige for norske tjenestetilbydere.

Det opprettes en blandet komité, bestående av representanter fra hver av EFTA-statene og Ukraina, som blant annet skal administrere og overvåke gjennomføringen av avtalen. Avtalen inneholder bestemmelser om tvisteløsning ved tvister om tolkningen av partenes rettigheter og forpliktelser etter avtalen.

Handelen med ubearbeidede landbruksvarer er ikke regulert i EFTA-konvensjonen. WTOs regelverk forutsetter imidlertid at frihandelsavtalen skal eliminere toll og andre handelsrestriksjoner for den vesentlige del av samhandelen. Det er derfor fremforhandlet individuelle bilaterale avtaler om handel med ubearbeidede landbruksvarer mellom den enkelte EFTA-stat og Ukraina.

I de bilaterale forhandlingene om ubearbeidede landbruksvarer har det vært en forutsetning at hver

avtalepart skal kunne gjennomføre sin egen nasjonale landbrukspolitikk. Landbruksavtalen medfører at Norge og Ukraina skal gi hverandre tollkonesjoner på landbruksvarer (opprinnelsesprodukter fra avtalepartene) som spesifisert i avtalens vedlegg. Den bilaterale landbruksavtalen trer i kraft samtidig som frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina trer i kraft mellom Norge og Ukraina.

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina og den bilaterale avtalen om handel med landbruksvarer mellom Norge og Ukraina vil ikke medføre budsjettmessige konsekvenser av betydning. Utover vanlige oppgaver i forbindelse med Den blandede komité samt toll- og opprinnelsesrelaterte spørsmål, vil ikke avtalene ha administrative konsekvenser av betydning.

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina og avtalen om handel med landbruksvarer mellom Norge og Ukraina vil bidra til økt handel og verdiskaping.

Frihandelsavtalen og avtalen om handel med landbruksvarer er forelagt samtlige departementer som alle anbefaler at ratifikasjon finner sted. Nærings- og handelsdepartementet tilrår at frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina og avtalen om handel med landbruksvarer mellom Norge og Ukraina ratifiseres. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Ukraina og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Ukraina, begge av 24. juni 2010, i samsvar med et vedlagt forslag.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, viser til Prop. 2 S (2011–2012) om Samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Ukraina og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Ukraina, begge av 24. juni 2010.

Frihandelsavtalen omfatter handel med varer, handel med tjenester, investeringer, offentlige

anskaffelser, immaterielle rettigheter, tvisteløsninger og konkurranseregler.

Komiteen viser til at målet med avtalen er å gi norske eksportører og investorer økt forutsigbarhet og bedre rammebetingelser. Komiteen viser også til at det er positivt å få på plass tollfrihet for alle industrivarer etter en nedtrappingsperiode.

Komiteen er opptatt av at frihandelsavtalene setter fokus på miljøhensyn, grunnleggende menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og næringslivets samfunnsansvar.

Komiteen viser til en viss bekymring for utviklingen i Ukraina, med hensyn til presse- og forsamlingsfriheten og oppbyggingen av rettsstaten. I Ukraina er det vedtatt en lov om offentlighet og åpenhet i forvaltningen. Komiteen vil likevel advare mot en glidning tilbake til tidligere praksis med nyhetskontroll, press og vold mot journalister og begrensninger i medias arbeidsmuligheter.

Komiteen merker seg at frihandelsavtalen er forelagt Utenriksdepartementet, som anbefaler at ratifikasjonen finner sted.

Komiteen tilrår at Norge ratifiserer frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Ukraina og den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Ukraina, begge av 24. juni 2010.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har særlig merket seg rettssaken og dommen mot tidligere statsminister Julia Timosjenko og viser til at utenriksministeren har uttalt at saken og dommen fremstår som politisk motivert. Disse medlemmer deler utenriksministerens alvorlige bekymring for denne utviklingen og vil understreke at en gjensidig åpning overfor Norge og EFTA gjennom en frihandelsavtale gjør det særlig viktig for Ukraina å vise at landets forpliktelser vedrørende demokrati, menneskerettigheter og rettssikkerhet tas på største alvor. Disse medlemmer har videre merket seg at det er betydelige utfordringer knyttet til transparens og korrupsjon i ukrainsk politikk og næringsliv og forutsetter at man gjennom implementeringen av avtalen aktivt søker å redusere mulighetene for og omfanget av dette.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 17. november 2011 oversendt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Utenriks- og forsvarskomiteen uttaler følgende i brev av 23. november 2011:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til næringskomiteens utkast til innstilling datert 17. november

2011 og til de respektive partiers merknader vedrørende Prop. 2 S (2011–2012).

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 2 S (2011–2012) og har ingen ytterligere merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og Ukraina og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Ukraina, begge av 24. juni 2010.

Oslo, i næringskomiteen, den 24. november 2011

Terje Aasland

leder

Else May Botten

ordfører

